Wymagania edukacyjne do podręcznika *Krok w przedsiębiorczość*

Dział programu	Lp.	Temat lekcji	Poziom wymagań				
			konieczny *Uczeń*:	podstawowy *Uczeń*:	rozszerzający *Uczeń*:	dopełniający *Uczeń*:	wykraczający *Uczeń*:
KOMUNIKACJA INTERPERSONALNA	1.	**Kim jest osoba przedsiębiorcza? Typy osobowości**	• wyjaśnia, czym jest przedsiębiorczość • definiuje osobowość	• wymienia cechy osoby przedsiębiorczej	• analizuje mocne i słabe strony własnej osobowości, odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej	• rozróżnia i charakteryzuje typy osobowości	
	2.	**Role społeczne i rodzaje zachowań**	• definiuje pojęcie „rola społeczna” • definiuje pojęcie „rola organizacyjna” • rozpoznaje podstawowe rodzaje zachowań, w tym zachowania asertywne, podaje przyczyny i konsekwencje poszczególnych rodzajów zachowań	• rozróżnia i charakteryzuje role przypisane i osiągane • wyjaśnia, czym są napięcie ról oraz konflikt ról i podaje przykłady wystąpienia tych sytuacji • omawia poszczególne rodzaje zachowań w kontekście osoby przedsiębiorczej	• rozróżnia i charakteryzuje własne role społeczne i typowe dla nich zachowania	• wykazuje potrzebę przyjmowania postawy asertywnej w określonych sytuacjach	• rozróżnia i charakteryzuje typowe role organizacyjne • wskazuje przykłady postawy konformistycznej i nonkonformistycznej
	3.	**Komunikacja społeczna**	• wyjaśnia znaczenie terminów: „komunikacja społeczna”, „komunikacja interpersonalna”, „komunikacja werbalna”, „komunikacja niewerbalna”	• wyjaśnia, czym jest komunikowanie się, i omawia przebieg tego procesu, charakteryzując poszczególne jego elementy • wyjaśnia znaczenie komunikacji niewerbalnej w życiu codziennym	• rozróżnia i charakteryzuje wybrane elementy mowy ciała • wyjaśnia, czym są bariery komunikacyjne, i podaje ich przykłady	• wymienia i charakteryzuje elementy skutecznej komunikacji • definiuje pojęcie „empatia” • stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska	• wymienia i rozróżnia poziomy komunikowania
	4.	**Podejmowanie decyzji**	• wyjaśnia znaczenie terminów: „decyzja”, „decydent”, „problem	• rozróżnia i charakteryzuje fazy procesu decyzyjnego	• wymienia i omawia zasady podejmowania racjonalnych decyzji	• charakteryzuje rodzaje decyzji	• wykazuje wpływ luki informacyjnej na jakość podjętej

			decyzyjny”	• wymienia i charakteryzuje bariery w podejmowaniu decyzji • omawia wady oraz zalety decyzji indywidualnych i zbiorowych	• wyjaśnia, czym jest racjonalność decyzji		decyzji • charakteryzuje decyzje racjonalne metodologicznie oraz rzeczowo
	5.	**Konflikty i ich rozwiązywanie. Negocjacje**	• wyjaśnia znaczenie terminów: „konflikt”, „negocjacje”, „mediacje”, „arbitraż” • wymienia cechy i umiejętności przydatne w czasie negocjacji	• wymienia i charakteryzuje wybrane metody rozwiązywania konfliktów • wymienia zalety mediacji i arbitrażu	• wskazuje różnice między poszczególnymi rodzajami negocjacji	• rozróżnia i charakteryzuje rodzaje konfliktów ze względu na podmiot i przedmiot konfliktu • identyfikuje i analizuje konflikty w zespole i proponuje metody ich rozwiązania, szczególnie w drodze negocjacji	• podaje różnicę między technikami manipulacyjnymi a technikami negocjacyjnymi • podaje przykłady technik manipulacyjnych stosowanych podczas negocjacji • wymienia i omawia zasady prowadzenia skutecznych negocjacji
ISTOTA FUNKCJONOWANIA GOSPODARKI RYNKOWEJ	**6.**	**Gospodarka rynkowa. Podmioty gospodarki**	• definiuje pojęcia: „gospodarka rynkowa”, „mechanizm rynkowy”, „popyt”, „podaż”, „plan Balcerowicza” • wymienia filary gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej	• podaje najważniejsze różnice między gospodarką centralnie sterowaną a gospodarką rynkową • wymienia główne podmioty gospodarki rynkowej	• omawia proces transformacji polskiej gospodarki • wyjaśnia, na czym polegał plan Balcerowicza	• przedstawia argumenty świadczące o nieefektywności gospodarki centralnie sterowanej	• charakteryzuje działania składające się na proces transformacji gospodarczej w Polsce
	7.	**Rynek w gospodarce**	• wyjaśnia znaczenie terminu „rynek” • wymienia funkcje rynku • klasyfikuje rynek	• podaje różnice między rynkiem producenta a rynkiem konsumenta	• wymienia i charakteryzuje główne modele struktur rynkowych (monopol, oligopol, konkurencję	• określa rodzaje rynków występujących w najbliższym otoczeniu	• wykazuje potrzebę wspierania konkurencji i walki z monopolem

			wg przedmiotu wymiany		monopolistyczną, konkurencję doskonałą)		
	8.	**Popyt, podaż i cena**	• wyjaśnia znaczenie terminów: „popyt”, „podaż”, „cena”, „dobra komplementarne”, „dobra substytucyjne”, „cena równowagi rynkowej”, „punkt równowagi rynkowej” • definiuje prawo popytu • definiuje prawo podaży	• wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące popyt • wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące podaż	• wskazuje zależność między cenami dóbr komplementarnych i dóbr substytucyjnych a wielkością popytu • analizuje na przykładzie przebieg krzywej podaży i krzywej popytu	• wyjaśnia zjawiska nadwyżki rynkowej i niedoboru rynkowego • wyznacza na prostych przykładach punkt równowagi rynkowej	• wyjaśnia zjawisko elastyczności cenowej popytu
	9.	**Gospodarstwa domowe**	• definiuje pojęcia: „gospodarstwo domowe”, „budżet domowy”, „deficyt budżetowy”	• wymienia i charakteryzuje główne źródła dochodów gospodarstw domowych	• wymienia i charakteryzuje główne rodzaje wydatków gospodarstw domowych: konsumpcyjne i inwestycyjne (z podziałem na stałe i zmienne) • ocenia strukturę wydatków własnej rodziny	• tworzy budżet domowy swojej rodziny, a następnie zarządza nim	• proponuje działania mające na celu zniwelowanie deficytu w budżecie domowym
	10.	**Konsument, czyli „król rynku”**	• wyjaśnia znaczenie terminów: „konsument”, „gwarancja”, „reklamacja”, „zakupy na odległość”, „rękojmia”	• wymienia i charakteryzuje podstawowe prawa konsumenta • wymienia instytucje zajmujące się ochroną praw konsumentów oraz określa ich cele i zadania • podaje różnice między reklamacją a gwarancją	• wyróżnia prawa przysługujące konsumentom w wypadku zakupów na odległość • przedstawia prawa konsumenta z tytułu niezgodności towaru z umową	• przedstawia zasady składania reklamacji w wypadku niezgodności towaru z umową • przedstawia drogę egzekwowania własnych praw przez konsumenta	• wymienia akty prawne dotyczące ochrony praw konsumenta • wyjaśnia, na czym polega zjawisko zmowy cenowej
	11.	**Rola państwa w gospodarce**	• wyjaśnia znaczenie terminów: „interwencjonizm	• wymienia, rozróżnia i charakteryzuje funkcje ekonomiczne państwa	• wymienia i charakteryzuje narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę	• określa cele polityki gospodarczej, a w jej ramach – polityki fiskalnej	• przedstawia argumenty za i przeciw ingerencji

			państwowy”, „dobra publiczne” • wyjaśnia i rozróżnia pojęcia: „polityka makroekonomiczna” i „polityka mikroekonomiczna”		• określa przyczyny ingerencji państwa w gospodarkę	i polityki monetarnej	państwa w gospodarkę
	12.	**Wzrost i rozwój gospodarczy państwa**	• wyjaśnia znaczenie terminów: „wzrost gospodarczy”, „rozwój gospodarczy”, „siła nabywcza waluty”, „cykl koniunkturalny”	• rozróżnia i opisuje wybrane wskaźniki wzrostu gospodarczego i rozwoju gospodarczego • wymienia fazy cyklu koniunkturalnego	• wyjaśnia przyczyny różnic między nominalnym a realnym PKB • charakteryzuje zjawiska recesji i dobrej koniunktury w gospodarce • omawia przebieg klasycznego cyklu koniunkturalnego	• porównuje wartości wybranych wskaźników wzrostu i rozwoju gospodarczego dla Polski z wartościami tych wskaźników dla innych państw • formułuje wnioski o poziomie rozwoju gospodarczego państwa na podstawie analizy odpowiednich wskaźników ekonomicznych • interpretuje wysokość i przyrost PKB	• klasyfikuje państwa na podstawie wartości wskaźnika rozwoju społecznego (HDI) • wyjaśnia, dlaczego wskaźnik PKB ma ograniczone znaczenie przy porównywaniu jakości życia obywateli różnych państw • określa, na podstawie analizy wskaźników aktywności gospodarczej, fazę cyklu koniunkturalnego, w której znajduje się polska gospodarka
	13.	**Budżet państwa**	• wyjaśnia znaczenie terminów: „budżet państwa”, „podatek”, „dług publiczny”	• wymienia główne źródła dochodów państwa • wymienia główne wydatki budżetu państwa	• wymienia, rozróżnia i charakteryzuje funkcje budżetu państwa • wymienia, rozróżnia i charakteryzuje podstawowe zasady	• ocenia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na gospodarkę	• formułuje wnioski na podstawie analizy danych statystycznych dotyczących wartości deficytu

					budżetowe		budżetowego i długu publicznego państwa w relacji do PKB
PIENIĄDZ I BANKOWOŚĆ	**14.**	**Pieniądz**	• wyjaśnia znaczenie terminów: „pieniądz”, „siła nabywcza”, „inflacja”, „stopa inflacji”	• omawia ewaluację pieniądza • wymienia, rozróżnia i charakteryzuje formy pieniądza • wymienia i charakteryzuje właściwości pieniądza • identyfikuje rodzaje inflacji w zależności od przyczyn jej powstania oraz stopy inflacji	• wymienia i charakteryzuje funkcje pieniądza • wymienia i charakteryzuje właściwości pieniądza • omawia skutki inflacji • przedstawia sposoby przeciwdziałania inflacji	• objaśnia obieg pieniądza w gospodarce	• omawia przyczyny zmian wartości pieniądza (siły nabywczej) • omawia poziom inflacji w Polsce w latach 1989–2010 oraz podaje jej przyczyny i działania, w których wyniku nastąpiło osłabienie dynamiki procesów inflacyjnych
	15.	**Banki**	• wyjaśnia znaczenie terminów: „bank”, „system bankowy” • wymienia elementy systemu bankowego w Polsce	• wymienia i charakteryzuje funkcje banku centralnego • rozróżnia rodzaje banków ze względu na dominującą działalność • wyjaśnia różnice między bankami komercyjnymi a bankami spółdzielczymi	• wyjaśnia rolę banku centralnego w gospodarce • wymienia i charakteryzuje podstawowe narzędzia polityki pieniężnej NBP • określa znaczenie Rady Polityki Pieniężnej w kształtowaniu polityki pieniężnej NBP	• wyjaśnia, na czym polega polityka pieniężna banku centralnego • identyfikuje rodzaje polityki pieniężnej prowadzonej przez NBP • wykazuje zależność między zmianą stóp procentowych wprowadzoną przez NBP a oprocentowaniem kredytów udzielanych przez banki osobom fizycznym i przedsiębiorcom • wyjaśnia rolę banków w gospodarce	• podaje podstawowe różnice między bankami komercyjnymi a SKOK-ami
	16.	**Rachunki bankowe**	• wymienia podstawowe	• wyjaśnia zasady	• omawia zasady rozsądnego	• wyjaśnia różnice między	• wykazuje zależność

			rodzaje usług bankowych • rozróżnia rodzaje kont osobistych • wyjaśnia znaczenie terminów: „limit debetowy”, „kapitalizacja odsetek”, „karta płatnicza”	funkcjonowania lokat bankowych, wymienia i charakteryzuje ich rodzaje • identyfikuje rodzaje kart płatniczych	korzystania z karty kredytowej • wyjaśnia zasady wyboru najlepszej lokaty bankowej	stałym a zmiennym oprocentowaniem lokat bankowych • oblicza należne odsetki od lokat bankowych z uwzględnieniem różnego oprocentowania i kapitalizacji • porównuje oferty wybranych usług bankowych	między częstotliwością kapitalizacji odsetek a wielkością należnych odsetek od lokaty bankowej
	17.	**Kredyty**	• wyjaśnia znaczenie terminów: „kredyt”, „kredyt konsumencki”, „rzeczywista roczna stopa oprocentowania”, „pożyczka”, „zastaw hipoteczny”, „spread walutowy”, „zdolność kredytowa” • podaje różnice między kredytem a pożyczką	• identyfikuje rodzaje kredytów wg różnych kryteriów (okresu kredytowania, waluty kredytu, przeznaczenia kredytu) • omawia podstawowe prawa przysługujące kredytobiorcy w wypadku umowy kredytu konsumenckiego	• wymienia i omawia kryteria wyboru najlepszego kredytu • wymienia najważniejsze kryteria oceny zdolności kredytowej stosowane przez banki	• oblicza należne odsetki od zaciągniętego kredytu • ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie	• wskazuje rolę Biura Informacji Kredytowej (BIK) w procesie przyznawania kredytów
	18.	**Pozabankowe formy inwestowania**	• wyjaśnia znaczenie terminów: „inwestowanie”, „instrument finansowy”, „papiery wartościowe”, „obligacje”, „bony skarbowe”, „weksle”, „akcje”, „fundusz inwestycyjny” • identyfikuje rodzaje inwestycji wg różnych	• wskazuje różnice między poszczególnymi rodzajami papierów wartościowych • rozróżnia formy inwestowania kapitału • wymienia i charakteryzuje kryteria wyboru formy inwestycji	• wymienia rodzaje obligacji ze względu na emitenta • wyjaśnia, czym są fundusze inwestycyjne • wyjaśnia pojęcie „emisja akcji” i zna zasady emisji	• określa rodzaje akcji ze względu na sposób przenoszenia własności oraz wg uprawnień właścicieli akcji • wymienia i charakteryzuje rodzaje funduszy inwestycyjnych, uwzględniając potencjalne zyski roczne oraz ryzyko wystąpienia strat	• wymienia typy obligacji skarbowych w Polsce • rozróżnia ceny akcji (nominalną, emisyjną oraz rynkową) • wyjaśnia pojęcia: „jednostka uczestnictwa”,

			kryteriów (przedmiotu inwestycji, podmiotu inwestowania) • rozróżnia i charakteryzuje inwestycje rzeczowe i finansowe			• oblicza przewidywany zysk z przykładowej inwestycji kapitałowej w krótkim i długim okresie • dostrzega zróżnicowanie stopnia ryzyka w zależności od rodzaju inwestycji oraz okresu inwestowania	„certyfikat inwestycyjny” • wyjaśnia rolę, jaką w gospodarce odgrywają fundusze inwestycyjne
	19.	**Giełda**	• definiuje pojęcie „giełda” oraz charakteryzuje jej rodzaje • wyjaśnia znaczenie terminów: „makler”, „indeks giełdowy”, „ceduła giełdowa”, „hossa”, „bessa”	• wymienia i charakteryzuje instytucje rynku kapitałowego w Polsce • wymienia i omawia rynki giełdowe na GPW • wymienia podstawowe indeksy na GPW	• określa miejsce GPW w systemie rynku kapitałowego • wyjaśnia mechanizm funkcjonowania GPW • omawia systemy notowań na GPW • wyjaśnia znaczenie podstawowych wskaźników giełdowych w podejmowaniu decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie •	• analizuje tabele z informacjami giełdowymi • omawia działania podejmowane przed rozpoczęciem inwestowania na giełdzie • omawia rolę giełdy w gospodarce	• przedstawia rys historyczny GPW • określa miejsce GPW na europejskim rynku kapitałowym

PODATKI I UBEZPIECZENIA	**20.**	**Podatki**	• definiuje pojęcie „podatek” • wyjaśnia znaczenie terminów: „zdolność prawna”, „osobowość prawna”, „podatnik”, „obowiązek podatkowy”, „przedmiot opodatkowania”, „stawka podatkowa”, „podstawa opodatkowania”	• argumentuje konieczność płacenia podatków • wymienia i charakteryzuje funkcje podatków • identyfikuje rodzaje podatków wg różnych kryteriów	• wymienia i omawia rodzaje podatków • charakteryzuje podatki progresywne, proporcjonalne i regresywne	• omawia klasyczne zasady podatkowe A. Smitha • omawia rolę podatku VAT w polskim systemie podatkowym • ocenia system podatkowy w Polsce	• przedstawia argumenty za i przeciw wprowadzeniu podatku liniowego • wyjaśnia znaczenie terminu „Dzień Wolności Podatkowej” • porównuje stopień obciążenia podatkami obywatela w różnych krajach
	21.	**Roczne rozliczenie podatku dochodowego**	• wyjaśnia znaczenie terminów: „obowiązek podatkowy”, „dochód”, „przychód”, „koszty uzyskania przychodu”, „kwota wolna od podatku”, „ulga podatkowa”, „zaliczka na podatek dochodowy”, „płatnik podatku”	• wymienia ulgi podatkowe obowiązujące w Polsce • wymienia rodzaje formularzy podatkowych	• omawia sposoby obliczania podatku wg różnych stawek podatkowych • omawia zasady wspólnego opodatkowania	• dobiera odpowiedni formularz podatkowy do źródeł przychodu oraz sposobu jego opodatkowania	• analizuje strukturę dochodów podatników PIT w Polsce i jej zmiany w określonych latach
	22.	**Jak wypełnić roczne zeznanie podatkowe?**	• wymienia sposoby złożenia zeznania podatkowego	• wyjaśnia znaczenie terminu „Urzędowe Poświadczenie Odbioru” (UPO)	• omawia zasady wspólnego opodatkowania	• wypełnia roczne zeznanie podatkowe na podstawie przykładowych danych	

	23.	**Ubezpieczenia**	• wyjaśnia, czym jest ubezpieczenie • wyjaśnia znaczenie terminów: „ubezpieczyciel”, „ubezpieczający”, „ubezpieczony”, „system zabezpieczenia społecznego”, „ubezpieczenia publiczne”, „ubezpieczenia prywatne”, „polisa ubezpieczeniowa”, „karencja”	• wymienia podstawowe obowiązki ubezpieczonego i ubezpieczyciela • wymienia filary systemu emerytalnego w Polsce	• wymienia i charakteryzuje rodzaje ubezpieczeń wg różnych kryteriów (przedmiotu ubezpieczenia, stopnia swobody w zakresie nawiązania stosunku ubezpieczenia) • charakteryzuje poszczególne filary systemu emerytalnego w Polsce	• wskazuje związek pomiędzy swoją przyszłą aktywnością zawodową a wysokością emerytury • wyjaśnia, jaką rolę w gospodarce odgrywają fundusze emerytalne • omawia rolę Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w polskim systemie ubezpieczeń	• podaje różnice między redystrybutywnym a kapitałowym modelem ubezpieczeń społecznych
PRZEDSIĘBIORSTWO	**24.**	**Cele i rodzaje działalności gospodarczej**	• wymienia i charakteryzuje ekonomiczne cele gospodarowania • wymienia i charakteryzuje społeczne cele gospodarowania	• wymienia i omawia czynniki produkcji • wymienia i charakteryzuje rodzaje działalności gospodarczej	• podaje przykłady działań zgodnych z koncepcją społecznej odpowiedzialności biznesu	• określa rodzaj działalności gospodarczej wg PKD 2007	
	25.	**Klasyfikacja przedsiębiorstw**	• wyjaśnia, kim jest przedsiębiorca • wyjaśnia znaczenie terminów: „zdolność prawna”, „osobowość prawna”	• omawia klasyfikację wielkościową przedsiębiorstw • wymienia i charakteryzuje formy własności przedsiębiorstw	• wymienia i charakteryzuje formy organizacyjno-prawne przedsiębiorstw	• klasyfikuje rodzaje spółek • omawia znaczenie mikroprzedsiębiorstw w polskim systemie gospodarki	• określa rolę przedsiębiorstw z sektora MŚP w funkcjonowaniu polskiej gospodarki • wymienia i charakteryzuje formy związków

							spółek (korporacje, monopole, holdingi, koncerny)
	26.	**Zakładanie firmy**	• definiuje pojęcia „makrootoczenie przedsiębiorstwa”, „mikrootoczenie przedsiębiorstwa”	• wymienia i charakteryzuje etapy zakładania własnej działalności gospodarczej • wskazuje najczęstsze przyczyny niepowodzeń przedsiębiorstwa	• wymienia i omawia czynniki warunkujące sprawne funkcjonowanie przedsiębiorstwa	• dostosowuje formę organizacyjno-prawną do profilu działalności przedsiębiorstwa	• wypełnia zintegrowany wniosek CEIDG-1
	27.	**Biznesplan**	• wyjaśnia, czym jest biznesplan • wymienia i omawia zasady sporządzania biznesplanu • wyjaśnia pojęcia: „analiza rynku”, „rynek potencjalny”	• wymienia i charakteryzuje elementy biznesplanu	• uzasadnia przydatność sporządzania biznesplanu niezależnie od etapów rozwoju przedsiębiorstwa • wyjaśnia, na czym polega analiza strategiczna SWOT	• sporządza projekt własnego przedsiębiorstwa oparty na biznesplanie	
	28.	**Zarządzanie przedsiębiorstwem**	• definiuje terminy: „styl kierowania”, „motywowanie”, „efekt synergii” • wymienia i omawia zasady pracy zespołowej	• wymienia i omawia zasady organizacji pracy w firmie • wymienia cechy dobrego kierownika (lidera zespołu)	• wymienia i charakteryzuje elementy procesu zarządzania oraz jego przebieg • wymienia różne style zarządzania i wyjaśnia, na czym one polegają • wymienia i omawia cechy dobrego wykonawcy	• dowodzi skuteczności łączenia różnych sposobów motywowania podwładnych	• ocenia zastosowanie różnych stylów kierowania w zależności od rodzaju przedsiębiorstwa i przedmiotu działalności
	29.	**Sprawozdania finansowe przedsiębiorstwa**	• definiuje pojęcia: „majątek trwały”, „majątek obrotowy”, „aktywa przedsiębiorstwa”, „pasywa przedsiębiorstwa”,	• wymienia i charakteryzuje podstawowe składniki bilansu	• podaje przykłady kosztów stałych oraz zmiennych przedsiębiorstwa	• analizuje przykładowy wynik finansowy przedsiębiorstwa	• wyznacza na prostych przykładach próg rentowności • omawia procedurę likwidacji działalności

			„bilans”, „amortyzacja”, „rachunek zysków i strat”, „próg rentowności”, „koszt całkowity”, „całkowity koszt jednostkowy”				gospodarczej
	30.	**Księgowość przedsiębiorstwa**	• definiuje pojęcie „rachunkowość firmy” • wymienia podstawowe zasady księgowości • klasyfikuje i opisuje dowody księgowe	• wymienia i omawia funkcje rachunkowości • wymienia podstawowe dokumenty księgowe firmy	• uzasadnia konieczność prowadzenia rachunkowości w firmie • podaje różnice między księgowością pełną a księgowością uproszczoną	• wymienia i omawia wady oraz zalety poszczególnych form opodatkowania przedsiębiorstwa podatkiem dochodowym • uzupełnia fakturę VAT na podstawie dostarczonych danych	• wyjaśnia znaczenie terminu „kreatywna księgowość” oraz omawia przyczyny i konsekwencje tego zjawiska
	31.	**Marketing**	• wyjaśnia, czym jest marketing, oraz wymienia jego cele • wymienia rodzaje mediów reklamowych	• wyjaśnia, czym jest promocja, oraz charakteryzuje jej narzędzia • wyjaśnia, czym jest reklama, oraz omawia cele działań reklamowych • wyjaśnia znaczenie terminu „marketing mix” oraz charakteryzuje jego elementy	• wskazuje pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na konsumentów	• odczytuje informacje zawarte w reklamach, odróżniając je od elementów perswazyjnych	• omawia zjawisko kreowania marki firmy, uwzględniając znaczenie barw firmowych
	32.	**Etyka w pracy i w biznesie**	• wyjaśnia znaczenie terminu „etyka zawodowa” • definiuje pojęcie „mobbing” • wyjaśnia pojęcie	• rozróżnia zachowania etyczne i nieetyczne w wypadku pracodawcy i pracownika • wymienia działania etyczne i nieetyczne	• charakteryzuje reguły moralne i normy prawne jako elementy etycznego postępowania • wymienia zasady etycznego pracownika –	• wymienia, rozróżnia oraz charakteryzuje podstawowe wartości etyczne w biznesie • analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która –	• analizuje przykładowy kodeks etyki zawodowej danej profesji (np. nauczyciela)

			„korupcja”	w biznesie • wymienia przejawy mobbingu, jego skutki oraz sposoby przeciwdziałania mobbingowi • identyfikuje rodzaje korupcji	kodeks etyczny • wymienia przyczyny i skutki oraz sposoby przeciwdziałania korupcji	działając zgodnie z zasadami etyki – odniosła w życiu zawodowym sukces • dowodzi negatywnego wpływu szarej strefy na gospodarkę	
PRACA	**33.**	**Rynek pracy**	• definiuje pojęcia: „praca”, „humanizacja pracy”, „aktywność zawodowa”, „współczynnik aktywności zawodowej”, „bezrobocie” • wyjaśnia, czym jest rynek pracy, i wymienia jego uczestników	• przedstawia pracę jako wartość • wymienia i omawia bodźce skłaniające człowieka do podejmowania pracy • wyjaśnia motywy aktywności zawodowej człowieka	• omawia skutki nadmiernego popytu na rynku pracy • wymienia i charakteryzuje przyczyny oraz konsekwencje zjawiska nierównowagi na rynku pracy	• analizuje popyt na pracę i podaż pracy, uwzględniając czynniki wpływające na wielkość popytu i podaży pracy	• oblicza na prostych przykładach współczynnik aktywności zawodowej
	34.	**Poszukiwanie pracy**	• wyjaśnia, czym jest aktywne poszukiwanie pracy • wyjaśnia, jak rozpoznać własne predyspozycje i możliwości zawodowe •	• wymienia i omawia sposoby poszukiwania pracy • wymienia zasady pisania CV i listu motywacyjnego • wymienia najczęstsze błędy w CV i listach motywacyjnych	• wyjaśnia, na czym polega rozpoznanie rynku pracy (uwzględniające zawody deficytowe i nadwyżkowe oraz najczęstsze oczekiwania pracodawców) • wymienia kompetencje miękkie, na które najczęściej zwracają uwagę pracodawcy • uzasadnia konieczność jednoczesnego korzystania z kilku metod szukania pracy • odróżnia wiarygodne	• wymienia i omawia elementy dokumentów aplikacyjnych (uwzględniając Europass) • analizuje własne możliwości znalezienia pracy na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim • wyszukuje oferty pracy, uwzględniając własne możliwości i predyspozycje • tworzy dokumenty aplikacyjne dotyczące	• wypełnia formularz Europass CV w języku polskim

					oferty pracy	konkretnej oferty pracy	
	35.	**Rozmowa kwalifikacyjna**	• wymienia etapy procesu rekrutacji pracowników • wyjaśnia znaczenie terminu „rozmowa kwalifikacyjna”	• wyjaśnia znaczenie rozmowy kwalifikacyjnej w procesie rekrutacji • wymienia zasady przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej	• wymienia zasady dobrego zaprezentowania się na rozmowie kwalifikacyjnej • analizuje najczęściej zadawane pytania podczas rozmowy kwalifikacyjnej	• stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska • uczestniczy w rozmowie kwalifikacyjnej w warunkach symulowanych	
	36.	**Zatrudnienie**	• wyjaśnia znaczenie terminów: „kodeks pracy”, „stosunek pracy”, „świadectwo pracy”, „płaca” • wymienia rodzaje umów o pracę • wymienia umowy cywilnoprawne (umowę--zlecenie i umowę o dzieło) • wymienia i omawia funkcje płacy • wymienia instytucje w Polsce stojące na straży praw pracowniczych	• wyjaśnia znaczenie Kodeksu pracy jako podstawowego aktu prawnego regulującego prawa i obowiązki pracowników oraz pracodawców • wymienia formy rozwiązania umowy o pracę • wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracownika (w tym pracownika młodocianego) oraz pracodawcy • wymienia i charakteryzuje rodzaje płacy (minimalna, netto, brutto) • wymienia i charakteryzuje rodzaje systemów płac	• wymienia i omawia podstawowe zasady prawa pracy • analizuje formy wynagrodzenia wynikające z systemu płac, a następnie wskazuje wady i zalety każdej z nich z punktu widzenia pracownika oraz pracodawcy	• analizuje i interpretuje szczegółowe zapisy prawa pracy • analizuje formy zatrudnienia na podstawie umów cywilnoprawnych, a następnie wskazuje podstawowe cechy odróżniające je od umowy o pracę • analizuje poszczególne rodzaje umów o pracę, a następnie wskazuje ich wady i zalety z punktu widzenia pracownika oraz pracodawcy • oblicza płacę netto	• stosuje odpowiednie przepisy Kodeksu pracy w zależności od sytuacji problemowej
	37.	**Bezrobocie**	• wyjaśnia pojęcia:	• wymienia warunki, które	• identyfikuje rodzaje	• uzasadnia potrzebę	• proponuje działania

			„bezrobocie”, „stopa bezrobocia”, „osoba bezrobotna”, „BAEL”	trzeba spełnić, aby otrzymać status bezrobotnego • charakteryzuje rodzaje bezrobocia	bezrobocia ze względu na przyczynę i formę występowania • wymienia negatywne i pozytywne skutki bezrobocia • wymienia i omawia sposoby walki z bezrobociem (pasywne i aktywne)	aktywnej i efektywnej walki z bezrobociem • oblicza stopę bezrobocia • analizuje dane statystyczne dotyczące wielkości i struktury bezrobocia w Polsce • formułuje wnioski na temat bezrobocia w województwie, w którym mieszka	mające na celu ograniczenie bezrobocia w miejscu zamieszkania
	38.	**Sytuacja na rynku pracy w UE**	• wymienia swobody wspólnego rynku i charakteryzuje swobodę przepływu osób	• analizuje stopę bezrobocia wg BAEL w krajach UE i wyciąga wnioski • podaje nazwy krajów UE o najwyższym poziomie bezrobocia	• wymienia przyczyny migracji zarobkowych Polaków • podaje nazwy państw będących głównym celem emigracji zarobkowej Polaków	• omawia zróżnicowanie warunków pracy i życia w UE (uwzględniając stopę bezrobocia i przeciętne roczne dochody) • omawia znaczenie gwarancji jednakowych praw w krajach UE	• analizuje możliwości zatrudnienia w krajach UE
WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA	**39.**	**Handel zagraniczny. Współpraca gospodarcza Polski z zagranicą**	• wyjaśnia znaczenie terminów: „handel zagraniczny”, „eksport”, „import”, „bilans handlu zagranicznego” • wymienia bariery ograniczające handel zagraniczny	• określa zakres współpracy międzynarodowej • wymienia nazwy państw o największym udziale w handlu zagranicznym (eksporcie i imporcie)	• omawia znaczenie handlu zagranicznego w gospodarce oraz wymienia korzyści wynikające z wymiany handlowej • podaje przykłady polskich „hitów eksportowych”	• wymienia głównych partnerów handlowych Polski oraz omawia strukturę handlu zagranicznego i jego znaczenie dla naszego kraju • analizuje wpływ kursu walut na handel zagraniczny i gospodarkę	• wyjaśnia zjawisko protekcjonizmu państwowego
	40.	**Procesy globalizacji**	• wyjaśnia pojęcie	• wymienia	• omawia rolę globalnych	• ocenia wpływ globalizacji	• podaje różnicę

			„globalizacja” • wyjaśnia znaczenie terminu „antyglobalista”	i charakteryzuje płaszczyzny globalizacji • wymienia główne centra gospodarcze i finansowe świata	korporacji w rozwoju globalizacji • wymienia i omawia korzyści i zagrożenia wynikające z globalizacji • wymienia i charakteryzuje pozytywne i negatywne skutki globalizacji na poszczególnych jej płaszczyznach • wyjaśnia pojęcia: „bezpośrednia inwestycja zagraniczna”, „inwestycje green-field”	na gospodarkę Polski • podaje przykłady oddziaływania globalizacji na poziom życia i model konsumpcji • wyszukuje informacje o aktualnych tendencjach i zmianach w gospodarce świata i Polski	między antyglobalistami a alterglobalistami